

Znanstveno-stručni skup
Psihološke intervencije u školstvu i zdravstvu II
Društvo psihologa Osijek
7. 2. 2025.

Suorganizatori

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
**Fakultet za odgojne
i obrazovne znanosti**
OBRAZUJEMO (ZA) BUDUĆNOST

KNJIGA SAŽETAKA

Organizator

**DRUŠTVO
PSIHOLOGA
OSIJEK**

KNJIGA SAŽETAKA

Znanstveno-stručni skup Psihološke intervencije u školstvu i zdravstvu II

7. veljače 2025.

Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti Osijek

Urednice:

Tena Velki, Dunja Jurić Vukelić, Ljiljana Šapić Kozar

Programsko-organizacijski odbor:

Tena Velki (predsjednica), Ivana Borić Letica (tajnica), Ivana Duvnjak, Dunja Jurić Vukelić,
Kristina Krulić Kuzman, Zvončica Kučanda, Zrinka Lovrinčević, Ljiljana Šapić Kozar

Organizator

DRUŠTVO PSIHOLOGA OSIJEK
Dunavska 58, 31000 Osijek

Suorganizatori

FAKULTET ZA ODGOJNE I OBRAZOVNE ZNANOSTI U OSIJEKU
Cara Hadrijana 10, 31000 Osijek

HRVATSKO PSIHOLOŠKO DRUŠTVO
DZ Maksimir, Lavoslava Švarca 20, 10000 Zagreb

HRVATSKA PSIHOLOŠKA KOMORA
Selska cesta 90A, 10000 Zagreb

Izdavač

Društvo psihologa Osijeku
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta J.J. Strossmayera u Osijeku
ISBN 978-953-8371-42-4
Elektroničko izdanje

ZAHVALE

Održavanje skupa financijski i materijalno su podržali pokrovitelji i donatori kojima se i ovim putem toplo zahvaljujemo.

FAKULTET ZA ODGOJNE I OBRAZOVNE ZNANOSTI OSIJEK

HRVATSKO DRUŠTVO PSIHOLOGA

HRVATSKA PSIHOLOŠKA KOMORA

SPONZORI:

PROGRAM ZNANSTVENO-STRUČNOG SKUPA: PSIHOLOŠKE INTERVENCIJE U ŠKOLSTVU I ZDRAVSTVU II

Mjesto održavanja: *Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti*, Cara Hadrijana 10, Osijek
(svečana dvorana 31, 1.kat)

9:00 – 10:00 Registracija sudionika

10:00 – 12:00 Otvorenje skupa (svečana dvorana 31, 1. kat)

1. Pozvano predavanje: izv.prof.dr.sc. Ana Babić Čikeš
„Razvojne potrebe djece u nesigurnom i ubrzanom svijetu – pogled iz ugla shema terapije“
2. Pozvano predavanje: doc.dr.sc. Ljerka Hajncl
“Kriteriji vrijednosti psihologijskog nalaza i mišljenja”

12:00 – 12:30 Pauza za kavu (učionica 28, 1. kat)

12:30 – 13:30 (svečana dvorana 31, 1. kat)

3. Pozvano predavanje: prof.dr.sc. Gordana Kuterovac Jagodić
„Nezadovoljstvo tijelom kod djece i mladih: izvori, posljedice i mogućnosti preventivnog djelovanja“

13:30 – 14:30 Okrugli stol (svečana dvorana 31, 1. kat)

Rana intervencija kroz međusektorsku suradnju
Voditeljica: Zrinka Lovrinčević, mag.psych. univ.spec.rehab.educ.
Sudionici: Maja Lovrić, prof.psih., doc.dr.sc. Sanja Jandrić, Josipa Mamužić,
dipl.psih.prof., Zvončica Kučanda, dipl.psih.prof., Dunja Marincel, mag.psych.

14:30 – 16:00 Pauza za ručak

16:00 – 17:30 Usmena izlaganja

Sekcija 1 (svečana dvorana 31, 1. kat, voditeljica doc.dr.sc. Dunja Jurić Vukelić)

1. „Roditeljski korelati dnevnog korištenja elektroničkih uređaja među djecom dojenačke dobi“ (Lucija Pavin)
2. „Slobodno vrijeme djece u prvom razredu i njihova subjektivna dobrobit“ (Marina Kotrla Topić)

3. „Riječi koje jačaju: Kroz književnost do otpornosti i samopouzdanja“ (Marija Jurić, Vlatka Štrk)
4. „Proaktivni program suradnje roditelja i učitelja razrednog odjela sa školskim psihologom“ (Janja Lučić)

Sekcija 2 (učionica 28, 1. kat, voditeljica Ljiljana Šapić Kozar, mag.psych.)

1. „Psihološke intervencije u prevenciji i suzbijanju vršnjačkog nasilja i ovisnosti te zaštiti mentalnog zdravlja djece i mladih“ (Siniša Brlas)
2. „Prevencija nasilja u bliskim vezama“ (Diana Viduka)
3. „Uloga obiteljskog centra u pružanju podrške obitelji i pojedincu – predstavljanje aktivnosti Obiteljskog centra, Područne službe Osječko-baranjske usmjerene jačanju međuresorne suradnje“ (Sarah Sarić)
4. „Multidisciplinarni pristup u pružanju sveobuhvatne podrške djeci i obiteljima u riziku: Primjer dobre prakse mobilnog tima“ (Tihana Starčević)

**Od 19:00 sati Domjenak u sjećanje na prof. dr. sc. Vladimira Kolesarića
(kafić Trica, Lučki prilaz 2, Osijek, preko puta hotela Osijek)**

SADRŽAJ

<i>PREDGOVOR</i>	<i>1</i>
<i>POZVANA PREDAVANJA</i>	<i>3</i>
<i>OKRUGLI STOL</i>	<i>10</i>
<i>USMENA PRIOPĆENJA</i>	<i>13</i>

Poštovane kolegice i kolege,

u ime programsko-organizacijskog odbora srdačno vas pozdravljamo na našem drugom jednodnevnom znanstveno-stručnom skupu „Psihološke intervencije u školstvu i zdravstvu II“ koji se održava na Fakultetu za odgojne i obrazovne znanosti. Skup i ove godine organizira Društvo psihologa Osijek u suorganizaciji Hrvatskog psihološkog društva, Hrvatske psihološke komore te Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti u Osijeku. Nastavljajući uspjeh prvog izdanja skupa održanog 2023. godine, i ove godine namjera nam je bila okupiti stručnjake iz školstva i zdravstva kako bismo razmijenili nove znanstvene spoznaje i praktična iskustva vezana za psihološke intervencije u različitim područjima djelovanja.

Naše vrijeme karakterizira ubrzan tempo života i kontinuirani utjecaj stresnih događaja poput pandemije, ekonomskih izazova te društvenih i osobnih nesigurnosti. Mladi, djeca, kao i ranjive skupine suočeni su s povećanim rizikom od problema mentalnog zdravlja, a škole i zdravstvene ustanove postaju ključne točke podrške i intervencije. Posljedice pandemije COVID-19, kao i tragični događaji rata u Ukrajini, donijeli su duboke promjene i dodatne izazove za mentalno zdravlje ljudi diljem svijeta. Ti globalni događaji, uz društvene i ekonomske posljedice koje su sa sobom donijeli, utjecali su na sve dobne skupine i sektore djelovanja stručnjaka, uključujući obrazovanje, zdravstvo i svakodnevni život. S povećanjem anksioznosti, depresivnosti i stresa, pojavile su se nove, produbljene potrebe za psihološkom podrškom i intervencijama u različitim okruženjima. Kroz ovaj skup željeli smo proširiti postojeća znanja i kompetencije stručnjaka te ih dodatno osnažiti za rad s mladima, obiteljima i profesionalnim timovima kako bismo unaprijedili pružanje pomoći i pravovremene intervencije u školstvu, zdravstvu i zajednici.

Skup obuhvaća raznovrsna predavanja i rasprave koje će održati renomirani domaći stručnjaci. Pozvana predavanja uključuju izlaganja red. prof. dr. sc. Gordane Kuterovac Jagodić, koja će nas uvesti u izazove s kojima se suočavaju adolescenti u kontekstu tjelesnog nezadovoljstva i posljedica koje taj osjećaj može imati na mentalno zdravlje kao i potencijalnih intervencija, izv. prof. dr. sc. Ana Babić Čikeš, koja će govoriti o ključnim načelima i metodama psihoterapije te specifičnostima koje oblikuju njezin rad u različitim okruženjima te doc. dr. sc. Ljerka Hajncl, koja će predstaviti praktične smjernice i izazove pri sastavljanju psiholoških nalaza i mišljenja, s posebnim naglaskom na profesionalne standarde i etičke aspekte..

Na podršci i pomoći u organizaciji skupa u ime Programsko-organizacijskog odbora zahvaljujemo Fakultetu za odgojno obrazovne djelatnosti, Hrvatskom psihološkom društvu te Hrvatskoj psihološkoj komori, kao i svim suradnicima, sponzorima i volonterima.

prof. dr. sc. Tena Velki,

Predsjednica Programsko-organizacijskog odbora

INFORMACIJE O SKUPU

Vrijeme i mjesto održavanja

7. veljače 2025.

Fakultet za odgojno obrazovne znanosti

Cara Hadrijana 31000 Osijek

NAPOMENA:

Sažetci usmenih priopćenja navedeni su redoslijedom izlaganja kojim su izloženi tijekom programa u odnosu na istovrsne aktivnosti.

Nezadovoljstvo tijelom kod djece i mladih: izvori, posljedice i mogućnosti preventivnog djelovanja

red. prof. dr. sc. Gordana Kuterovac Jagodić
Filozofski fakultet u Zagrebu

Nezadovoljstvo tijelom jedno je od najčešćih izazova s kojima se suočavaju djeca i mladi, osobito tijekom adolescencije, kada tjelesne promjene i pritisci okoline značajno oblikuju njihov doživljaj vlastitog identiteta. Ovo stanje privlači posebnu pozornost zbog svoje uloge rizičnog čimbenika u razvoju poremećaja hranjenja, depresije i anksioznosti. Međutim, važno je istaknuti da nezadovoljstvo tijelom nije ograničeno samo na kliničku populaciju, već se često javlja i među mladima koji nemaju izražene probleme s mentalnim zdravljem. U predavanju će se govoriti o ključnim uzrocima nezadovoljstva tijelom među djecom i adolescentima, njegovim utjecajima na njihovo mentalno zdravlje i mogućnostima preventivnog djelovanja kroz roditeljstvo, edukaciju i podršku.

red. prof. dr. sc. Gordana Kuterovac Jagodić

Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet u Zagrebu

gkuterovac@ffzg.hr

Dr. sc. Gordana Kuterovac Jagodić redovita je profesorica psihologije u trajnom zvanju na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Područja njezinog znanstvenog i nastavnog interesa su razvojna psihologija, razvojna psihopatologija, roditeljstvo i utjecaj medija te nenormativnih životnih iskustava poput rata i pandemije na razvoj djece i mladih. Objavila je brojne znanstvene i stručne radove, vodila je i sudjelovala u nizu znanstvenih projekata, te bila predsjednica i članica organizacijskih odbora domaćih i međunarodnih konferencija. Dobitnica je više stručnih i državnih nagrada, uključujući nagrade Hrvatskoga psihološkog društva Marulić: Fiat Psychologia (2013.) i Nagradu za popularizaciju psihologije Ramiro Bujas (2021.). Hrvatska je predstavница u Board of Scientific Affairs European Federation of Psychological Associations (EFPA). S kolegicom I. Erceg suautorica je knjige „*(Ne)prijatelj u ogledalu: nezadovoljstvo tijelom i važnost slike tijela u adolescenciji*“.

Razvojne potrebe djece u nesigurnom i ubrzanom svijetu – pogled iz ugla shema terapije

izv. prof. dr. sc. Ana Babić Čikeš
Filozofski fakultet u Osijeku

Odrastajući u današnjem svijetu djeca se, zajedno sa svojim roditeljima i svima koji o njima brinu, susreću s brojnim zahtjevima i izazovima. Da bi se s njima uspješno suočili, potrebni su im odrasli koji su stabilni i empatični te koji imaju odgovore. S druge strane, svijet u kojem su današnji odrasli odrastali više ne postoji, a odgojne metode koje su naučili od svojih roditelja ne funkcioniraju. Čini se da roditelji uče na vlastitim pokušajima i pogreškama uz vrlo malo korisne podrške. U ovom predavanju bit će riječi o psihološkim potrebama djece i smetnjama u zadovoljenju tih potreba u nesigurnom i ubrzanom svijetu u kojem živimo. Prezentirat će se relevantni istraživački rezultati o problemima današnje djece i mladih koji su posljedica njihovih nezadovoljenih potreba. Promišljat će se o mogućnostima koje su nam na raspolaganju kao odraslima, kako bismo bili tu za našu djecu.

izv. prof. dr. sc. Ana Babić Čikeš

Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet u Osijeku

ababic@ffos.hr

Izv. prof. dr. sc. Ana Babić Čikeš zaposlena je na Odsjeku za psihologiju Filozofskog fakulteta u Osijeku. Predaje kolegije iz područja razvojne psihologije na prijediplomskom studiju psihologije te kolegij psihološko savjetovanje na diplomskom studiju psihologije. Licencirana je kognitivno-bihevioralna terapeutkinja te edukator u edukaciji novih KBT terapeuta pri Hrvatskom udruženju za bihevioralno-kognitivne terapije. U svoj psihoterapijski rad uključuje i znanja iz drugih srodnih psihoterapijskih modaliteta (shema terapija, terapija prihvatanjem i posvećenošću, terapija usredotočena na suosjećanje, EMDR). Članica je Tima za psihološke krizne intervencije u sustavu odgoja i obrazovanja u RH.

Kriteriji vrijednosti psihologijskog nalaza i mišljenja

doc. dr. sc. Ljerka Hajncl

Vrijedan psihologijski nalaz doprinosi prepoznavanju identiteta psihologije kao struke, profesionalnog identiteta psihologa koji ga je potpisao i shvaćanju jedinstvenosti osobe koja se procjenjuje. Što je više vrijednosnih kriterija u nalazu zastupljeno, nalaz je bolji, ali kada neki podaci reflektiraju bitna obilježja ispitanice osobe, dostatno je držati se nekoliko najvažnijih kriterija. Jedan od najvažnijih kriterija vrijednosti psihologijskog nalaza je razumljivost njegovog sadržaja. Teško je, ali nužno, prijeći iz stručnog rječnika i naziva konstrukata koji su psihologu u potpunosti jasni, u rečenicu koja je napisana tako da je razumije ispitanik, njegova obitelj, školski suradnici, drugi kliničari, suci, ukratko osobe kojima je nalaz namijenjen. Poboljšanju razumljivosti nalaza može pomoći detaljno navedena svrha ispitivanja. Kada psiholog sam sebi obrazloži svrhu pitanjem – što želim saznati, tada mu je lakše odabrati izvore procjene koji će dati odgovore na cilj ispitivanja. Iz toga se dolazi do drugog važnog kriterija vrijednosti u psihologijskom nalazu, a to je valjanost sadržaja nalaza. Valjanost sadržaja postiže se odabirom relevantnih psihodijagnostičkih sredstava. Analiza sadržaja brojnih psihologijskih nalaza ukazuje da je to veća teškoća nego što se u prvi mah čini. Podaci iz nerelevantnih izvora procjene umanjuju valjanost zaključka psihologa. Korektiv ili potvrda valjanosti rezultata iz odabranih psihodijagnostičkih sredstava, mogu biti podaci dobiveni iz metode (polustrukturiranih) intervjuja ili/i metode opažanja ispitanika.

Navest će se još neki kriteriji vrijednosti nalaza. Vrijedan je nalaz psihologa u kojem otvoreno navodi da postoji nesklad između podataka iz različitih izvora procjene (ako postoji). Vrijedan je nalaz u kojem psiholog procjenjuje, ne samo da osoba ima neka obilježja, nego u kojoj mjeri ih ima, kao i podatak da osoba neke simptome ili/i karakteristike nema. Vrijedan je nalaz psihologa koji uzima u obzir vremensku dimenziju ispitanih obilježja ispitanika. Pokazatelj vrijednosti su podaci u sadržaju nalaza iz kojih je primjetno da psiholog zna, ne samo opća, nego i specifična obilježja dobne, kliničke, dijagnostičke ili druge skupine kojoj ispitanik pripada.

Vrijednosti psihologijskog mišljenja i zaključka na kraju nalaza čine konzistentnost s podacima u nalazu i valjanost procjene. Etički valjano zaključno mišljenje odražava točna individualna obilježja upravo tog ispitanika. Uzimajući u obzir perspektivu i individualna obilježja osobe, eventualne preporuke koje psiholog daje na kraju nalaza, trebaju odstupati od rutinskog savjetovanja.

doc. dr. sc. Ljerka Hajncl

ljerkahajncl@gmail.com

Doc. dr. sc. Ljerka Hajncl, klinički psiholog, diplomirala je, specijalizirala i doktorirala na Odsjeku za psihologiju, Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Radno iskustvo stekla je kao vještak psiholog u postupcima vještačenja u Zavodu za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom te kao forenzični psiholog u sudskim postupcima, gdje je usvojila temeljna znanja i vještine u pisanju i analizi psihologijskih nalaza.

Bila je nositelj više nastavnih kolegija kao vanjski suradnik Katedre za psihologiju, Filozofskog fakulteta u Osijeku i Preddiplomskog studija socijalnog rada, Pravnog fakulteta u Osijeku. Objavila je veći broj znanstvenih i stručnih radova u znanstvenim časopisima, zbornicima radova i više poglavlja u knjigama. Jedan je od urednika i koautor poglavlja sveučilišnog udžbenika „Intervju u socijalnom radu“ objavljenog 2024.

Društveno priznanje „Marulić: Fiat Psychologia“ za osobiti doprinos hrvatskoj primijenjenoj psihologiji uručeno joj je za 2013. godinu. Za sveučilišni udžbenik „Psihologijski intervju – kvalitativna metoda prikupljanja podataka“ dobila je nagradu „Ramiro Bujas“ za osobito vrijedno psihologijsko znanstveno djelo Hrvatskog psihološkog društva, 2018. godine.

Rana intervencija kroz međusektorsku suradnju

Voditelj: Zrinka Lovrinčević

Sudionici: Maja Lovrić¹, Sanja Jandrić², Josipa Mamužić³, Dunja Marince⁴, Zvončica Kučanda⁵

¹Klinički bolnički centar Osijek, Klinika za pedijatriju

²Klinički bolnički centar Osijek, Zavod za dječju i adolescentnu psihijatriju

³SUVAG Osijek – Rehabilitacija slušanja i govora

⁴Dječji vrtić Osijek

⁵Osnovna škola Bratoljuba Klaića, Bizovac

Sažetak

Rana intervencija u djetinjstvu podrazumijeva međusektorski, interdisciplinarni, integrirani i koordinirani sustav individualiziranih i djelotvornih usluga koje se pružaju djetetu s neurorazvojnim rizikom ili teškoćama u razvoju s ciljem unaprjeđivanja djetetova zdravlja i dobrobiti, smanjivanja razvojnog rizika ili nastanka razvojnih teškoća, preveniranja funkcionalnih pogoršanja te unaprjeđivanja prilagodljivog roditeljstva i cjelokupnog obiteljskog djelovanja (prema Vargas-Baron i sur., 2016). Ovi se ciljevi ostvaruju pružanjem individualiziranih razvojnih, obrazovnih i terapijskih usluga za dijete u povezanosti s potporom njegovoj obitelji (Sonkoff i Meisels, 2003).

Kako bi se isti postigli, stručnjaci za ranu intervenciju rade timski u partnerstvu s obiteljima i drugim značajnim dionicima djetetova života kako bi ojačali njihova znanja i vještine da zadovolje djetetove potrebe, unaprijeđe djetetovo učenje i razvoj, kao i djetetovu sposobnost da aktivno sudjeluje u životu svoje obitelji i zajednice.

U međusektorskom partnerstvu organizacije ili sustavi rade zajedno na transparentan način koristeći vlastite resurse, kako bi postigli zajedničke ciljeve pri čemu dijele rizike i benefite. Suradnjom se planirani ciljevi ostvaruju učinkovitije, vremenski brže i financijski ekonomičnije (Pavić-Rogošić, 2007).

Timovi u Republici Hrvatskoj najčešće djeluju prema tradicionalnom modelu pružanja podrške roditeljima i djetetu s teškoćama u razvoju kojeg obilježavaju međusobno nepovezane terapije i postupci, individualna terapija s djetetom bez uključivanja roditelja, nedovoljna komunikacija s obiteljima te stavljanje obaveze roditeljima da intenzivno vježbaju s djetetom. Ovim se pristupom usluge u sektorima usmjeravaju na samo jedan segment djetetova razvoja i pri tome zanemaruju činjenicu da svi oni utječu na jedinstvenu neurobiologiju djetetova učenja. Stoga se roditelji često suočavaju s dupliciranim tretmanima, neusklađenosti u dijagnozama, nedovoljne informiranosti, nerazumijevanjem nalaza stručnjaka što dovodi do povećanja stresa

i iscrpljenosti (vremenskim, emocionalnim i financijskim) u obitelji i narušavanja kvalitete života.

U prilog tome govori istraživanje, provedeno u Republici Hrvatskoj, koje je pokazalo kako roditelji smatraju da je potrebno da se suradnja i koordinacija između ustanova poboljša (Konkoli Zdešić, 2018). Isto potvrđuje istraživanje na stručnjacima koje je pokazalo postojanje niske razine međusektorske suradnje u pogledu komunikacije između ustanove koja upućuje dijete i one koja ga prihvaća pri čemu se ta komunikacija najčešće oslanja na osobna poznanstva (Seitz, 2018).

Stoga, cilj ovog okruglog stola je potaknuti sustave koje pružaju ranu podršku na promjenu od tradicionalnog pristupa prema integriranom koji podrazumijeva povezivanje različitih usluga za obitelj kako bi se osigurala sveobuhvatnosti i učinkovitost gdje stručnjaci izlaze iz okvira vlastite ustanove.

Stručnjaci okruglog stola će raspraviti s kojima se sve preprekama susreću u svom radu, zašto dolazi do neusklađenosti u dijagnozama, kako spriječiti da se nalazi i mišljenja stručnjaka razilaze i potencijalno narušava autoritet drugog sustručnjaka, kako dovoljno informirati i educirati roditelje i koji su izazovi u radu s istima te, u konačnici, kako zajedničkim djelovanjem mogu unaprijediti komunikaciju među institucijama kreiranjem razrađenih protokola suradnje.

Ovaj okrugli stol okuplja psihologe iz kliničkog bolničkog centra, SUVAG-a, predškolskih i školskih sustava s ciljem profesionalnog umrežavanja, razmjene različitih iskustava i uspostavljanja trajnog partnerstva među stručnjacima različitih sektora kako bi pokrenuli promjene u pružanju usluga rane intervencije na području Osječko-baranjske županije i time utjecali na povećanje kvalitete u pružanju psiholoških usluga najranjivijoj populaciji društva te prevenirali neželjene posljedice na djetetov razvoj i njegovu obitelj.

Lucija Pavin

Dječji vrtić Zvončica, Dječji vrtić Ogledalce

Roditeljski korelati dnevnog korištenja elektroničkih uređaja među djecom dojenačke dobi

Unatoč preporukama Svjetske zdravstvene organizacije, istraživanja pokazuju da djeca sve više i sve ranije bivaju izložena ekranima. Pri tome ključnu ulogu imaju roditelji. Stoga je cilj ovog rada bio utvrditi prosječno vrijeme koje djeca do druge godine života provode pred ekranima te ispitati povezanost tog vremena s nekim karakteristikama roditelja. Također, cilj je bio ispitati razlike u prosječnom vremenu koje djeca te dobi provode pred ekranima s obzirom na roditeljsko poznavanje preporuka stručnjaka vezane uz korištenje ekrana u dojenačkoj dobi te utvrditi u kojoj mjeri roditelji te preporuke dobivaju u dječjim vrtićima. Istraživanje je provedeno online, a u konačni uzorak uključeno je 369 roditelja djece do druge godine života. Korišteni su sljedeći mjerni instrumenti: Upitnik socio-demografskih podataka, Skala stavova roditelja o korištenju ekrana u ranom djetinjstvu, Upitnik informiranosti roditelja o utjecajima ekrana na dječji razvoj te subskala Popustljivost iz Upitnika roditeljskog ponašanja (URP29; Keresteš i sur., 2012). Osim toga, ispitano je znanje roditelja o preporukama Svjetske zdravstvene organizacije o korištenju ekrana u dojenačkoj dobi, dok su roditelji čija djeca pohađaju vrtić, dodatno komentirali korištenje ekrana u dječjem vrtiću. Rezultati su pokazali da većina roditelja izvještava kako njihova djeca provode više vremena pred ekranima nego što je preporučeno. Razina obrazovanja roditelja, socioekonomski status i informiranost o utjecajima ekrana na dječji razvoj su statistički značajno negativno povezani s prosječnim vremenom djeteta pred ekranima. Roditeljska popustljivost, pozitivni stavovi prema korištenju ekrana u ranom djetinjstvu i roditeljsko vrijeme pred ekranima su statistički značajno pozitivno povezani s prosječnim vremenom koje dijete provodi pred ekranima. Također, roditelji koji su upoznati s preporukama stručnjaka izvijestili su o statistički značajno manjem prosječnom vremenu koje njihovo dijete provodi pred ekranima u odnosu na roditelje koji nisu upoznati s preporukama. Međutim, samo je manji dio roditelja te preporuke dobio u dječjim vrtićima. Rezultati ovog istraživanja sugeriraju da bi povećana roditeljska informiranost o stručnim preporukama i utjecaju ekrana na dječji razvoj mogla doprinijeti smanjenju vremena koje djeca provode pred ekranima, kao i poticanju usvajanja zdravih medijskih navika cijele obitelji. Također, rezultati ukazuju na potrebu za efikasnijom implementacijom preporuka i edukacijskih aktivnosti o ovoj temi u ustanove ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, što bi doprinijelo pravovremenom informiranju roditelja i potencijalno preveniralo prerano izlaganje djece ekranima.

Ključne riječi: djeca dojenačke dobi, dječji vrtić, karakteristike roditelja, stavovi o korištenju ekrana u ranom djetinjstvu, vrijeme pred ekranima

Marina Kotrla Topić

Institut društvenih znanosti Ivo Pilar

Slobodno vrijeme djece u prvom razredu i njihova subjektivna dobrobit

Cilj provedenog istraživanja bio je ispitati povezanost nekih aktivnosti u kojima djeca sudjeluju u slobodno vrijeme, konkretno koliko se često bave fizičkom aktivnošću, koliko često koriste uređaje digitalne tehnologije te koliko često čitaju s roditeljima, s mjerama subjektivne dobrobiti odnosno srećom te zadovoljstvom onima s kojima žive, tj. obitelji. Istraživanje je provedeno u sklopu projekta DigiLitA – Utjecaj okoline na razvoj djeteta: povezanost upotrebe digitalne tehnologije, obiteljskog literarnog okruženja te fizičke aktivnosti s dobrobiti djeteta u ranoj školskoj dobi. Sudionici su 221 dijete (117 djevojčica) u dobi od 6 do 8 godina ($M=6,66$, $SD=0,477$), polaznici prvog razreda osnovnih škola s područja Osječko-baranjske županije te jedan od njihovih roditelja. Roditelji su ispunili upitnik s podacima o vremenu koje dijete provede u različitim aktivnostima tijekom tipičnog dana u tjednu ili preko vikenda, dok su djeca kroz kognitivni intervju s ispitivačem davala procjene vlastite subjektivne dobrobiti.

Rezultati pokazuju kako nisu pronađene značajne povezanosti između subjektivne procjene sreće djece u dobi od 6 do 8 godina i roditeljskih procjena prosječnog vremena kojeg djeca provedu u različitim fizičkim aktivnostima, u aktivnostima čitanja s roditeljima ili korištenju uređaja digitalne tehnologije tijekom tipičnog tjedna. Međutim, postoje značajne pozitivne korelacije između dječje procjene sreće i roditeljskih procjena učestalosti njihova sudjelovanja u pojedinim aktivnostima. Primjerice, veću razinu sreće procjenjuju djeca koja se češće igraju s drugom djecom na otvorenom te češće voze bicikl, romobil ili koturaljke te djeca koja su roditelji češće podučavali čitanju i pisanju slova. Veće zadovoljstvo s onima s kojima žive, tj. svojom obitelji iskazuju djeca za koju roditelji procjenjuju da tjedno provedu više vremena u fizičkim aktivnostima, dok niže zadovoljstvo s obitelji iskazuju djeca koja češće koriste aplikacije za zabavu te komunikaciju s prijateljima i članovima obitelji. Rezultati ukazuju na važnost razmatranja različitih specifičnih aktivnosti kojima djeca u srednjem djetinjstvu ispunjavaju slobodno vrijeme za njihovu subjektivnu dobrobit.

Ključne riječi: srednje djetinjstvo, dobrobit, slobodno vrijeme

Marija Jurić, Vlatka Štrk
Osnovna škola Drenje

Riječi koje jačaju: Kroz književnost do otpornosti i samopouzdanja

„Riječi koje jačaju: Kroz književnost do otpornosti i samopouzdanja" naslov je primjera dobre prakse koji se provodi u OŠ Drenje. Program je kreiran nakon provedene ankete među učenicima predmetne nastave te su rezultati pokazali negativan trend problematike vezano za moderne ovisnosti. Ovim radom želi se pokazati povezanost biblioterapije i psihologije u kontekstu radionica za učenike, gdje čitanje odabranih priča postaje alat za suočavanje s modernim ovisnostima i poticanje osobnog razvoja. Korištenjem književnosti kao sredstva, učenici imaju priliku razmišljati o različitim temama poput socijalnih i emocionalnih izazova, problema ovisnosti, samopouzdanja, socijalnih vještina i donošenja ispravnih odluka. Kroz čitanje i interpretaciju priča, učenici mogu prepoznati obrasce ponašanja i strategije suočavanja, što može poslužiti kao prevencija ovisnosti i poticaj za zdraviji način života. U radionicama učenici imaju priliku istražiti emocionalne i psihološke aspekte vlastitih iskustava, poticati samorefleksiju i razvijati emocionalnu inteligenciju. Radionice koriste književne tekstove kao alat za poticanje dijaloga među učenicima, razvoj socijalnih vještina i jačanje emocionalne otpornosti, čime se stvara sigurno okruženje za prevenciju ovisnosti i poticanje zdravog osobnog razvoja. Kroz analizu likova u tekstovima i njihovih odluka, učenici uče prepoznati uobičajene obrasce ponašanja koji prethode problematičnim odlukama, kao što su izbjegavanje odgovornosti, traženje utjehe u supstancama ili izbjegavanje suočavanja s emocijama.

Ključne riječi: biblioterapija, psihologija, učenici, moderne ovisnosti, osobni razvoj

Janja Lučić

Osnovna škola "Mladost" Osijek

Proaktivni program suradnje roditelja i učitelja razrednog odjela sa školskim psihologom

Djeca današnjice odrastaju u okolnostima znatno drugačijim od onih u kojima su odrastale prethodne generacije, što se odražava na njihove potrebe, ponašanje i razvojne izazove. Moderni roditelji, opterećeni ubrzanim načinom života i stresom, sve manje vremena posvećuju kvalitetnoj interakciji s djecom. Istovremeno, djeca provode značajan dio svog vremena u virtualnom svijetu, što rezultira smanjenim boravkom u prirodi i povećanim teškoćama u školskom okruženju. Cilj ovog rada je predstaviti program podrške roditeljima osmišljen s ciljem poticanja razvoja punog potencijala djece. Program se provodi tijekom četiri školske godine, od prvog do četvrtog razreda, kroz pet susreta godišnje. Naglasak je stavljen na praćenje i poticanje razvoja vještina, sposobnosti i emocionalnih kapaciteta svakog pojedinog učenika, s posebnim fokusom na temeljne životne vrijednosti i aspekte mentalnog zdravlja. U radu su analizirana iskustva roditelja i učitelja razredne nastave iz tri posljednje generacije uključenih u Proaktivni program suradnje u jednoj osnovnoj školi u Osijeku, kao i evaluacija programa unatrag 15 godina. Rezultati istraživanja upućuju na porast teškoća kod učenika, posebice u području emocionalnih i socijalnih kompetencija, što naglašava potrebu za većim angažmanom stručnih suradnika poput psihologa. Jedan školski psiholog se pokazuje nedostatnim za pružanje adekvatne podrške učenicima. Predložene smjernice uključuju intenzivniju suradnju ključnih odgojno-obrazovnih dionika, uključujući vrtiće, osnovne škole i školske liječnike, radi rane detekcije i prevencije problema u razvoju djece. Također, naglašava se potreba za uključivanjem šire društvene zajednice u stvaranje uvjeta za radosno i mirno odrastanje djece. Rad pruža konkretne prijedloge za unapređenje koordiniranih aktivnosti i sustavne podrške razvoju djece.

Ključne riječi: dijete, odgojno-obrazovni dionici, suradnja, školski psiholog, zajednica

Siniša Brlas

Zavod za javno zdravstvo "Sveti Rok" Virovitičko-podravske županije

Psihološke intervencije u prevenciji i suzbijanju vršnjačkog nasilja i ovisnosti te zaštiti mentalnog zdravlja djece i mladih

Cilj rada: Prikaz dobre prakse u primjeni psiholoških intervencija u području prevencije i suzbijanja vršnjačkog nasilja.

O povezanosti vršnjačkog nasilja, ovisnosti i mentalnog zdravlja:

Vršnjačko nasilje javnozdravstveni je izazov i razvojni rizik povezan s mentalnim zdravljem i ovisničkim ponašanjem djece i mladih. Izloženi nasilju u povećanom su riziku da udaljavanje od traumatičnih iskustava traže u uzimanju sredstava ovisnosti, dok osobe koje uzimaju sredstva ovisnosti lakše i češće manifestiraju rizična ponašanja (agresiju i nasilje) koja inače imaju pod voljnom kontrolom. Preventivni pristup „Kroz život bez nasilja“ uključuje psihološke intervencije u prevenciji i suzbijanju vršnjačkog nasilja, prevenciji ovisnosti i zaštiti mentalnog zdravlja djece i mladih usmjerene dokidanju veza između rizičnih činitelja i nepovoljnih (razvojnih) ishoda i osnaživanju veza između zaštitnih činitelja i poželjnih ishoda. Psihološke intervencije povezane su ovdje s očekivanim ishodima: usvajanje specifičnih znanja o rizičnim i samozaštitnim ponašanjima, poticanje na altruizam i empatiju u vršnjačkim odnosima (usvajanje aktivne nenasilne uloge) i pomoć u razvijanju komunikacijskih vještina za nenasilno rješavanje nesporazuma i konflikata, u širem kontekstu skrbi o mentalnom zdravlju i prevenciji ovisnosti djece i mladih.

Resursi i alati za rad:

- Slikovnica za djecu „Pružam ti ruku“ iz 2011. godine, didaktički i metodički oblikovana za rad s djecom.
- Vodič za učenike „Kroz život bez nasilja – deset protunasilnih poruka“ iz 2010. godine, koristi se u provedbi radionica s učenicima u školama.
- Vodič za odgajatelje, učitelje, nastavnike i roditelje „Kroz život bez nasilja – vodič za prevenciju vršnjačkog nasilja kao rizika za mentalno zdravlje i ovisnost mladih“ iz 2024. godine, namijenjen specifičnoj edukaciji odraslih.

Oblici rada:

Vođena radionica za djecu za učenje kroz igru (slikovnica „Pružam ti ruku“), radionica za učenike (vodič „Kroz život bez nasilja – deset protunasilnih poruka“), interaktivno predavanje za odrasle (vodič „Kroz život bez nasilja – vodič za prevenciju vršnjačkog nasilja kao rizika za mentalno zdravlje i ovisnost mladih“).

Ključne riječi: vršnjačko nasilje, prevencija i suzbijanje, mentalno zdravlje, ovisnost, vodiči

Diana Viduka
Gimnazija Vukovar

Prevenција nasilja u bliskim vezama - prikaz radionica

Cilj: educirati mlade o prevenciji nasilja kroz razvoj empatije, komunikacijskih vještina i osobne odgovornosti

Program prevencije nasilja u bliskim vezama sastoji se od četiri interaktivne radionice namijenjene srednjoškolcima, s ciljem podizanja svijesti o problemima nasilja u vezama i razvijanja vještina potrebnih za zdrave i sigurne odnose. Radionice obuhvaćaju sljedeće ključne teme:

1. Nasilje u bliskim vezama – prepoznavanje različitih oblika nasilja (fizičko, emocionalno, seksualno i digitalno), razumijevanje dinamike nasilnog odnosa te čimbenika koji doprinose nastanku nasilja.
2. Gaslighting – manipulativna strategija emocionalnog zlostavljanja koja uzrokuje sumnju u vlastitu percepciju stvarnosti; cilj je razviti kritičko razmišljanje i sposobnost postavljanja granica.
3. Sexting i sextortion – rizici povezani s dijeljenjem intimnih sadržaja putem digitalnih platformi, posljedice seksualne ucjene te strategije zaštite i sigurnog korištenja interneta.
4. Pružanje podrške žrtvama nasilja – prepoznavanje znakova nasilja kod prijatelja, način pružanja pomoći, resursi za podršku i važnost prijavljivanja nasilja.

Cilj radionica je educirati mlade o prevenciji nasilja kroz razvoj empatije, komunikacijskih vještina i osobne odgovornosti. Program potiče kritičko razmišljanje o rodnim stereotipima i kulturnim normama koje podržavaju nasilje, naglašava važnost poštovanja i ravnopravnosti u odnosima te osnažuje sudionike da donose informirane odluke o vlastitoj sigurnosti. Kroz praktične aktivnosti, rasprave i studije slučaja, učenici stječu znanja i alate za zaštitu sebe i drugih, doprinoseći stvaranju sigurnijeg društvenog okruženja. Radionice su oblikovane u skladu s najnovijim spoznajama o prevenciji nasilja među mladima te prilagođene njihovim specifičnim potrebama i interesima.

Ključne riječi: preventivni program, nasilje u vezi

Sarah Sarić

Obiteljski centar, Područna služba Osječko- baranjska

Uloga Obiteljskog centra u pružanju podrške obitelji i pojedincu- predstavljanje aktivnosti Obiteljskog centra, Područne službe Osječko-baranjske usmjerene jačanju međuresorne suradnje

Sažetak: Obiteljski centar je javna ustanova koja djeluje na nacionalnoj razini, pružajući socijalne usluge i preventivne programe za djecu, mlade, roditelje i ostale građane. S područnim službama u svim županijskim sjedištima, osnovni cilj ove institucije je unaprijediti kvalitetu života pojedinaca i obitelji, s posebnim naglaskom na zaštitu mentalnog zdravlja. Osim toga, Obiteljski centar pruža podršku kroz različite aktivnosti i programe koji se odnose na mentalno zdravlje, prevenciju, te pomoć obiteljima u kriznim situacijama. Usluge se pružaju individualno i grupno, a neke od korisničkih skupina su obitelj, djeca i mladi, partneri, roditelji, žrtve i počinitelji nasilja, djeca s teškoćama u razvoju, udomiteljske i posvojiteljske obitelji.

Potrebe za uslugama Obiteljskog centra manifestiraju se u području unaprjeđenja kompetencija i vještina za rad s djecom i mladima, boljeg razumijevanja i pristupa pravima djece, obiteljskom pravu i postupcima u slučajevima obiteljskog nasilja, unaprjeđenju znanja o prepoznavanju i prevenciji zlostavljanja, u području pružanja podrške mentalnom zdravlju djece i mladih. Takvim unaprjeđenjem znanja i vještina ujedno se povećava koordinacija i suradnja različitih institucija koje rade na obiteljskoj problematici. Kroz predavanja, radionice i specijalizirane programe nastoje se osnažiti svi ključni dionici u društvu.

U ovom izlaganju bit će detaljno predstavljene aktivnosti Područne službe Osječko-baranjske županije Obiteljskog centra, s posebnim fokusom na inicijative koje se bave zaštitom mentalnog zdravlja i podrškom obiteljima. Također, naglasak će biti na uspješnoj suradnji s odgojno-obrazovnim sustavom, koji ima ključnu ulogu u prevenciji i intervenciji u obiteljskim pitanjima. Cilj izlaganja je informirati stručnjake iz drugih sektora o uslugama i radu Područne službe, potičući daljnje unaprjeđenje suradnje i međusobnog djelovanja. Kroz zajedničke projekte i razmjenu informacija stvoren je čvrst okvir za pružanje sveobuhvatne pomoći korisnicima, čime se doprinosi dugoročnom poboljšanju kvalitete života u zajednici.

Ključne riječi: Obiteljski centar, mentalno zdravlje, međuresorna suradnja, podrška obitelji

Tihana Starčević

SOS Dječje selo Ladimirevci

**Multidisciplinarni pristup u pružanju sveobuhvatne podrške djeci i obiteljima u riziku:
Primjer dobre prakse mobilnog tima**

Osječko-baranjska županija suočava se s izazovima poput visokog udjela obitelji niskog socio-ekonomskog statusa, slabije obrazovne stope te ograničenog pristupa socijalnim uslugama u ruralnim područjima. Podaci ukazuju na porast slučajeva obiteljskog nasilja i nedostatnu podršku djeci u riziku.

Program jačanja obitelji SOS Dječjeg sela Ladimirevci odgovara na ove izazove pružanjem multidisciplinarnе podrške, zahvaljujući djelomičnom financiranju od strane Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike. Kroz suradnju s lokalnim školama program nudi, između ostalog, pomoć u učenju, razvijanje vještina organizacije, rad na motivaciji te praćenje školskog uspjeha djece. Edukacije učitelja, prepoznate kao ključno područje za napredak, usmjerene su na prepoznavanje specifičnih potreba djece koja dolaze iz nepovoljnih obiteljskih okruženja, uz naglasak na značaj individualiziranog pristupa i strategija za podršku njihovom razvoju.

Kao primjer dobre prakse, ističemo obitelj u kojoj je suradnja mobilnog tima, škole, zdravstvene skrbi i PU HZSR omogućila značajan napredak. Dijete koje je pokazivalo emocionalne i ponašajne poteškoće unaprijedilo je svoje školske i socijalne vještine, dok je roditelj kroz edukaciju i podršku stekao alate za bolje razumijevanje i brigu o djetetu.

Uspjeh programa temelji se na sinergiji obrazovnog, zdravstvenog i socijalnog sustava te prilagodbi intervencija specifičnim potrebama korisnika. Time se smanjuje rizik socijalne isključenosti i potiče dugoročna dobrobit djece i njihovih obitelji.

Ovaj rad naglašava važnost integriranog pristupa u pružanju sveobuhvatne podrške djeci i obiteljima u riziku. Primjena ovakvog modela osigurava bolju kvalitetu života djece sa socio-emocionalnim teškoćama te pruža smjernice za daljnji razvoj sličnih programa i jačanja prijeko potrebne suradnje.

Ključne riječi: mobilni tim, multidisciplinarnost, smanjenje rizika, suradnja